

До реєстр. № 8006 від 06.02.2018 р.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел./факс: 255-49-02

№ 04-28/03-196(55088)

"10" березня 2018 р.

Верховна Рада України

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин на своєму засіданні 15 березня 2018 року розглянув проект Закону України «Про засади правового і соціального захисту заручників, інших незаконно позбавлених волі осіб» реєстр. № 8006 від 06.02.2018 р., поданий народними депутатами України Геращенко І.В., Іоновою М.М., Джемілевим М., Чубаровим Р.А., Кондратюк О.К., Луценко І.С., Саврасовим М.В., Єфремовою І.В.

Метою поданого законопроекту є створення державою законодавчих умов для правового і соціального захисту заручників, інших незаконно позбавлених волі осіб шляхом визначення системи правовідновлювальних та реабілітаційних заходів, а також визначення у зв'язку з цим спеціальних прав і пільг для осіб, потерпілих від відповідних насильницьких злочинів.

Для досягнення поставленої мети згідно з законопроектом особа вважається заручником, іншою незаконно позбавленою волі особою з моменту визнання її визначеною процесуальним законом потерпілою від злочинів, передбачених відповідно статтями 146 та 147 Кримінального кодексу України, і до моменту звільнення цієї особи.

З моменту звільнення особи, зазначеної у частині четвертій цієї статті, така особа вважається колишнім заручником, особою, яка була незаконно позбавлена волі, і може користуватися правами та пільгами в порядку, встановленому цим Законом та іншими законами України.

Під час обговорення в Комітеті звернули увагу, що в Пояснювальній записці автори законопроекту, обґрунтовуючи необхідність його прийняття, посилаються на Національну стратегію у сфері прав людини, в якій зазначено, що актуальними проблемами є відсутність ефективної системи заходів щодо визволення заручників, які захоплені і (або) утримуються на території Донецької і Луганської областей, забезпечення їх реабілітації. Також автори законопроекту наголошують, що у Плані дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року передбачається в якості актуальних заходів щодо звільнення заручників та відновлення їх прав необхідність розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроекту про захист прав та свобод цивільних полонених та членів їх сімей.

Разом з тим текст законопроекту не фокусується на системі заходів щодо визволення заручників, які захоплені і (або) утримуються на території

Донецької і Луганської областей та забезпечення їх реабілітації. В тексті йдеться про всіх осіб, яких незаконно позбавили волі, або викрали чи захопили і тримали у якості заручників, та які визнані потерпілими від скоєння злочинів, передбачених статтями 146, 147 КК України.

У своєму висновку Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України також висловлює низку зауважень з цього приводу. Зокрема висловлюється сумнів щодо доцільності прийняття окремого спеціального закону, який визначав би статус та гарантії соціального і правового захисту осіб, яких незаконно позбавили волі, або викрали чи захопили і тримали у якості заручників, та які визнані потерпілими від скоєння злочинів, передбачених статтями 146, 147 КК України. Законопроект поставить у нерівне положення осіб, які можуть стати заручниками у результаті вчинення злочинів, передбачених іншими статтями КК України, наприклад 349-1 «Захоплення журналіста як заручника».

На думку Головного управління, Порядок пошуку і визволення заручників, а також надання цим особам правового та соціального захисту вже достатньо повно врегульовані чинним законодавством, наприклад законами України «Про Національну поліцію», «Про Збройні Сили України», «Про боротьбу з тероризмом».

Оскільки захоплення заручників є однією із складових ознак терористичних злочинів вбачається за доцільне врегулювати статус і соціальний захист таких осіб у Законі України «Про боротьбу з тероризмом».

Висловлюється низка інших зауважень та вказується на вади техніко-юридичного характеру окремих положень законопроекту.

Згідно з узагальнюючим висновком Головного науково-експертного управління за результатами розгляду у першому читанні законопроект доцільно повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

З огляду на суттєві зауваження до законопроекту, Комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України «Про засади правового і соціального захисту заручників, інших незаконно позбавлених волі осіб» (реєстр. № 8006), поданий народними депутатами України Геращенко І.В., Іоновою М.М., Джемілевим М. та іншими, за результатами розгляду у першому читанні **повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.**

Співдоповідачем з цього питання визначено Голову Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин Немирю Г.М.

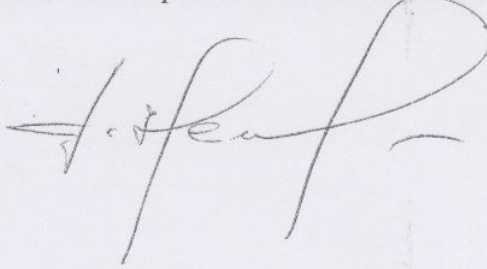
Також варто зауважити, що 15 березня 2018 року на засіданні Комітету поряд з вищезазначеним законопроектом розглядалися проекти законів України «Про визнання політичними в'язнями осіб, позбавлених свободи з політичних мотивів за рішенням органів влади Російської Федерації, та умови і порядок надання їм державної соціальної допомоги та пільг» реєстр. № 6700, поданий народним депутатом України Джемілевим М., та «Про правовий статус та соціальні гарантії осіб, які незаконно позбавлені волі незаконними збройними формуваннями, правоохоронними органами іноземної держави, або незаконно засуджені» реєстр. № 7452, поданий народними депутатами України

Шухевичем Ю.-Б.Р., Третьяковим О.Ю., Білецьким А.Є., Петренком О.М.

Комітет звертає увагу, що зазначені законопроекти не є альтернативними, але їх мета, сфера врегулювання правовідносин, коло осіб, на яких вони поширюються, певною мірою співпадають та стосуються різних аспектів одного кола питань. На думку Комітету, авторам зазначених законопроектів та проекту Закону України «Про засади правового і соціального захисту заручників, інших незаконно позбавлених волі осіб» реєстр. № 8006, варто розглянути питання щодо підготовки єдиного законопроекту, який би врахував висловлені до них зауваження та переваги кожного із них.

Голова Комітету

Г.М. Немиря